

Rial d'en Botifarra

Arenys de Mar

Ubicació

Comarca: Maresme
Lloc/Adreça: Arenys de Mar
Emplaçament Xarxa hidrogràfica d'Arenys de Mar

Coordenades:

Latitud: 41.59211
Longitud: 2.56195
UTM Est (X): 463491
UTM Nord (Y): 4604583

Classificació

Número de fitxa 08006 - 459
Àmbit: Patrimoni natural
Tipologia Zona d'interès
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Tipus de protecció: Inexistent
Observacions protecció: Pla d'Ordenació Urbanística Municipal. Text refós (2019). Normativa. Cap. 8. Sistema hidrològic. Art. 195 a 198; pp. 87 i 88.
Data aprovació: dc., 19/06/2019 - 12:00
Accés Fàcil
Ús actual: Altres
Titularitat Pública
Titular: Agència Catalana de l'Aigua (Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural de la Generalitat de Catalunya; C. Provença, 260 - 08008 - Barcelona).
Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa: dv., 09/06/2023 - 08:59

Descripció

El rial d'en Botifarra és un dels cursos d'aigua secs que formen la xarxa hidrogràfica d'Arenys de Mar, que s'originen a les capçaleres dels turons de la serralada. La seva capçalera es forma en el municipi veí d'Arenys de Munt, on pren el nom de rial de les Comes d'en Sala, ja que s'origina en els contraforts de les Planes d'en Sala, a 225 metres d'alçada.

No desaigua directament al mar, sinó que després de passar per dessota l'autopista, transcorre paral·lel pel mur de tancament de l'Horta del Pilar. Si bé en el primer tram, a partir l'autopista el seu llit, està protegit pels marges de canyissars, alzines, i algun llorer amb esparreguera, en arribar a l'alçada de l'Horta del Pilar, els marges de terra es substitueixen per murs obrats amb filats de protecció, ja que hi ha varis propietaris que hi tenen els horts i el bestiar.

Al final de la finca esmentada, i coincidint a mà esquerra amb una de les entrades a la finca de can Vallbona, conflueix amb el rial de la Planeta que baixa entre can Garrós i ca n'Oliva per donar ambdós naixement al rial de la Serp. Aquest nou rial, en el seu tram final, baixa perpendicular per la falda del turó del Portinyol, conflueix novament dessota el pont de la Nacional II, i la via del tren, entre Can Bigorra i Can Guri, per desaiguar a la mar Mediterrània per la platja del Cavaió.

Història

En termes geològics, aquests cursos d'aigua i la riera d'Arenys de Mar, formen part de l'antic massís catalanobalear que es formà ara fa aproximadament, uns 350 milions d'anys, a finals del Paleozoic. És el resultat de la fissura i desplaçament de la placa tectònica que havia format l'encara més antiga Pangea. Posteriorment, els plegaments alpins, i el trencament i enfonsament del massís catalanobalear ara fa entre 60 i 15 milions d'anys, va deixar tan sols a la superfície, el que ara coneixem com a Serralada Prelitoral i Serralada Litoral. Per això, el subsòl està format bàsicament per granits i granodiorites. En canvi, el relleu sinuós de les muntanyes que ens envolten són el resultat d'esdeveniments que van tenir lloc ara fa un parell de milions d'anys.

Així doncs, per una banda, ens trobem unes muntanyes normalment arrodonides i uns cims que tot just assoleixen, com a molt, els 500 metres d'altitud, degut al procés de meteorització. I per l'altra, una massa sorrenca formada pel resultat d'aquest procés d'erosió. Sobretot per l'aigua corrent procedent de la pluja que va descomponent el granit (format per quars, feldspat i mica). Aquest material és evidentment el que trobem als llits de les rieres, i allí on el feldspat s'ha desfet, s'hi localitzen argiles.

En el tram nord no urbanitzat, fora del terme, la vegetació hi juga un paper transcendental ja que conforma un ecosistema particular, que en el municipi d'Arenys de Mar és visible en els rials. Ens referim a la vegetació, que és l'encarregada de fixar els marges tot evitant-ne l'erosió. A les capçaleres dels rials i torrents i sobretot de la conca del riera d'Arenys és de vital importància, ja que evita que l'aigua no llisqui a gran velocitat augmentant la seva força d'erosió, i alhora que filtri millor cap a l'interior de la terra. Aquesta xarxa també permet l'establiment de diferents comunitats vegetals i animals d'interès i té, alhora, funcions de connector biològic entre la serralada litoral i el litoral costaner.

Bibliografia

ALZINA BILBENY, Pere (nn.cc). *Itinerari de Natura pels Rials d'Arenys de Mar* (díptic). Ajuntament d'Arenys de Mar.

CASSÀ i BARRERA, Joaquim (2015). *Carrers d'Arenys de Mar*. Crea't Edicions.

MASCLANS, FRANCESC (1999). *Guia per a conèixer els arbres*; actualitzada per Oriol de Bolós. Barcelona. Flor del Vent Edicions.

FOLCH, Ramon. (1981). *La vegetació dels països catalans*. Barcelona. Editorial Ketres.

FOLCH, Ramon; FRANQUESA, Teresa; CAMARASA, Josep Maria (1984). *Història Natural dels Països Catalans*. Vol. 7. Vegetació. Barcelona. Fundació Enciclopèdia Catalana.

FONT QUER, Pius. (1980). *Plantas medicinales. El dioscórides renovado*. Barcelona. Editorial Labor. SA.

FONT CISTERÓ, Xavier, GUTIÉRREZ CAMARÓS Josep (2014). Les Rierades Al Maresme; dins *l'Atzavara*, [en línia], 1, Vol. 23, p. 61-79, <https://raco.cat/index.php/Atzavara/article/view/302747> [Consulta: 24-05-2023].

FORN SALVÀ, Francesc (2002). *Entranyable riera. Estudi geograhicohistòric de la riera d'Arenys*. Arenys de Mar. Els llibres del Set-ciències.

FORN SALVÀ, Francesc (2018). *La riera d'Arenys, un patrimoni singular*, dins Aigua. Recurs vital, social, cultural i econòmic al Maresme. Trobada d'Entitats de Recerca Local i comarcal del Maresme, núm. 12, p. 139-145. Ed. Arxiu Comarcal del Maresme.

GUTIÉRREZ, J. (1992). *Les rierades del Maresme: Problemàtica de la interacció entre els medis natural i antròpic com a pas previ per a l'Ordenació de l'espai torrencial*. Tesi de Llicenciatura. Universitat de Barcelona, 168 pp.

PELAGIO BRUALLA, Manel (1998). *Les rierades del Maresme: planejament, gestió i risc d'avingudes*. Barcelona. Congrés editorial.

RIBA ARDERIU, Oriol (1995). Qüestions obertes sobre la geomorfologia, la hidrologia i la sedimentologia de les rieres del Maresme i del Barcelonès amb exemples de la riera d'Arenys, dins *Trenta-dos aspectes de ciència i tecnologia*. Barcelona. Institut d'Estudis Catalans, p. 281-316.

Enllaços d'interès:

[Blog de Rafel Muñoz.](#)

[Itinerari dels Rials \(Ajuntament\)](#)

